

Høgskolen i Telemark

Eksamen

**2609 Norwegian Language: Advanced Level
19.05.14**

Tid: 09.00-12.00

Målform: Bokmål

Sidetal: 4+forside

Hjelpemiddel: Ingen

Merknader: Eksamen består av 3 delprøver. Alle delprøvene skal besvares. Delprøve 3 består av to deler, A og B. Du skal svare på en oppgave i hver av de to delene.

Vedlegg: 1

Eksamensresultata blir offentliggjort på nettet, via Arena høgskole. I tillegg finn du eksamensresultatlistene på utsida av eksamenskontoret, men da treng du kandidatnummeret ditt, så du bør notere dette på ein lapp og legge den i lommeboka.

Avdeling for allmennvitenskaplege fag,

Delprøve 1 Leseforståelse

Denne delprøven skal måle kandidatens evne til nærlesing – å forstå meninger og synspunkter. Kandidaten skal vise at han/hun forstår hva teksten dreier seg om ved å svare på spørsmål.

Les teksten «Brunost og yoghurt forbudt i barnehagen» (vedlegg 1) og svar på spørsmålene under.

1. Hvorfor betaler foreldrene til barna i Engleongane barnehage i Sandnes 650 kr. i måneden (7800 kr. i året)?
2. Hva slags mat får barna servert?
3. Hvorfor er brunost, syltetøy og yoghurt forbudt?
4. Hva gjør personalet i barnehagen hvis barna kommer med slik mat?
5. Hvem er Elisabeth L. Melbye?
6. Hvorfor mener Melbye at det er for strengt å forby brunost osv.?
7. Hva menes med sukkerfrie bursdager?
8. Hva skjedde da hun foreslo sukkerfrie bursdager i sine barns barnehage?
9. Hvilke fordeler kan et varmt måltid ha for barn?
10. Hva slags reaksjoner kan barn få hvis de har for strenge regler i forhold til noen matvarer?

Delprøve 2 Grammatikk, ord og uttrykk

I denne delprøven skal kandidatens formelle ferdigheter og kjennskap til bruk av nyansert vokabular, faste uttrykk og idiomer prøves.

A Substantiv

Sett inn substantiv i riktig form.

(Nordmann) _____ er blant de som må jobbe minst for (mat) _____ viser (prissammenligning) _____ mellom 10 europeiske (land) _____. Det er (konklusjon) _____ i den årlige internasjonale (prisundersøkelse) _____ på mat. (Årsak) _____ er at (nordmann) _____ har en langt høyere timelønn enn andre (europeer) _____. -Mange er nok ikke klar over hvor billig (matvare) _____ er for oss nordmenn. (Undersøkelse) _____ viser at (mat) _____ blir en mindre utgift for (husholdning) _____ for hvert år som går. (Handlepose) _____ er en indikator på at (myte) _____ om dyr mat i Norge er utdatert. Jeg tror de fleste besteforeldre ville vært enige i at man måtte slite mer for (mat) _____ før enn nå. -Det er viktig å øke den norske (matproduksjon) _____. Man må satse på lokal og kortreist (matproduksjon) _____. Det er sunt både for (forbruker) _____ og (miljø) _____, sier Eirik Nedrelid, kommunikasjonssjef i Norsk Landbrukssamvirke.

B Verb

Sett inn riktig form av verbet

å dra I morgen _____ jeg på tur til Oslo
Jeg liker _____ til hovedstaden så ofte jeg har tid.
I forrige uke _____ jeg til Oslo på konsert to ganger.

å møte I går _____ jeg en god venn fra studietida.
Jeg _____ ikke _____ han på mange år.
Vi _____ hverandre neste lørdag for å snakke om gamle dager.

å vinne Han _____ aldri _____ i Lotto.
Men han håper _____ en stor premie en dag.
Sist uke _____ kameraten hans mange penger.

å lese Hun liker _____ bøker.
I fjor _____ hun 14 bøker.
Neste år _____ hun _____ mange flere.

C Gjør setningene om til indirekte tale slik som i eksempelet.

«Jeg liker brunost».

Hun sier at hun liker brunost.

Brunost er usunt.

Han sier at _____.

«Brunost er ikke sunt».

Han sier at _____.

«Vi har ikke syltetøy og ikke brunost på grunn av sukkerinnholdet».

De sa at _____.

«Brunost kan barna spise hjemme», synes Evertsen.

Evertsen synes at _____.

«De ville ikke at jeg skulle fjerne kaken deres», sier barnehagelederen.

Barnehagelederen sier at _____.

Delprøve 3 Tekstproduksjon

Denne oppgaven skal måle kandidatens ferdigheter i å skrive en sammenhengende tekst ved at vedkommende skal presentere eller redegjøre for et emne eller en erfaring, drøfte en problemstilling eller en sak, argumentere for eller mot en sak eller gi begrunnet uttrykk for egen mening. Denne delen består av to deler. Du skal svare på en oppgave i hver av delene.

Oppgave A

Velg én oppgave og skriv et kort svar (ca. 100 ord)

Oppgave 1

Hva sier FNs klimarapport om verdens klimaproblemer? Hva kan vi gjøre for å redusere disse?

Oppgave 2

Skriv om vikingene og konsekvensen av reisene deres.

Oppgave 3

1814 er et viktig år norsk historie. Hva skjedde da?

Oppgave B

Velg én oppgave. Besvarelsen bør være på ca. 300 ord.

Oppgave 1

Mat er viktig i en kultur. Skriv om mattradisjoner og matvaner i en kultur du kjenner godt. Har mattradisjonene og matvanene endret seg? På hvilken måte har de endret seg og hvorfor?

Oppgave 2

I århundrer har mennesker flyttet fra hjemlandet sitt og bosatt seg i andre land. Drøft grunner til at folk flytter.

Oppgave 3

Vi lever i en globalisert verden og i et flerkulturelt samfunn. At mennesker med ulik bakgrunn skal forholde seg til hverandres kultur og levemåte kan være berikende (enriching), men også medføre utfordringer. Skriv en tekst der du diskuterer dette.

Brunost er ikke lenger en del av kostholdet i Engleongane barnehage. Den inneholder for mye sukker. FOTO: Kyrre Lien NTB Scanpix (ill.bilde)

Brunost og yoghurt forbudt i barnehagen

Engleongane barnehage i Sandnes vil servere barna sunn mat. Derfor har barnehagen forbud mot yoghurt, syltetøy og brunost. For strengt, mener ernæringsfysiolog.

JULIA TERESA REGE OLSEN

Oppdatert: 24.jan. 2014 23:57

Foreldrene i Engleongane barnehage på Figgjo i Sandnes betaler 650 kroner i måneden for at barna skal få servert hjemmelaget mat laget av gode råvarer. Grovt speltmel, chili, hvitløk og fisk er en fast del av menyen i Engleongane barnehage. Yoghurt, syltetøy og brunost står derimot aldri på bordet.

- Vi har ikke syltetøy og ikke brunost på grunn av sukkerinnholdet. Det er heller ikke lov med yoghurt. Kommer det et barn vimsende med en yoghurt i hånden om morgenen, så tar vi den og setter den i kjøleskapet slik at den kan bli med hjem igjen, sier styrer Tonje Evertsen [til Stavanger Aftenblad](#).

Brunosten ble kuttet for et par år siden. - Vi så at noen barn bare spiste brunost og derfor tenkte vi at det var like greit å kutte den helt.

Brunost kan de spise hjemme, forklarer Evertsen. Før jul bakte barna pepperkaker av deig fra Ikea. Men pepperkakene var kun til pynt.

7800 kr. i kostpenger

- Det er utrolig hva ungene blir vant til. Ingen av dem protesterte på at vi ikke skulle spise, men bare pynte med dem, forteller Evertsen.

Fisk serveres to til tre ganger i uken. Alle ungene får tran hver dag. Pizzaen blir laget av grovt speltmel og ingen salt finner veien ned i grytene hos Evertsen.

- Vi bruker ikke salt i maten, men prøver heller å smaksette maten med andre ting. Det går mye chili og hvitløk, og ungene elsker det. Voksne har reagert på at maten er for sterk,

men det er aldri noe problem blant barna, forteller hun.

Hun driver barnehagen bestående av 26 barn sammen med søsteren. Ingen foreldre i Sandnes betaler mer kostpenger enn foreldrene i Engleongane barnehage. 650 kr. i måneden blir 7800 kr. i året. Da får barna all mat i løpet av dagen og varm lunsj hver dag.

- Ingen foreldre har reagert på beløpet fordi de ser hvor bra mat de får. Jeg tror nok at noen velger oss fordi de har hørt om maten. Mange har jo ikke tid til å lage middag til barna. Vi merker at aktivitetsnivået er jevnere når vi serverer varm lunsj, sier Evertsen.

Barnehagen har ikke egen kokk.

Litt av alt

Elisabeth L. Melbye, klinisk ernæringsfysiolog og postdoktor ved Universitetet i Stavanger, er veldig fornøyd med barnehager som bruker mye tid og krefter på mat, men hun synes et totalforbud mot brunost, syltetøy og yoghurt er for strengt.

- Noen barn sliter i perioder med appetitten og dersom et barn ikke får i seg nok mat, så er det bedre at det får en skive med syltetøy enn ingen mat, selv om syltetøy ikke trengte å stå på bordet til hvert måltid. Yoghurt er en viktig proteinkilde for mange barn og jeg ville også sagt at det var greit med en skive brunost. Det er viktig å være litt pragmatisk, sier Melbye, men anbefaler likevel å velge syltetøy og yoghurt med lite tilsatt sukker.

Hun har stor sans for at de aller fleste barnehager nå har sukkerfrie bursdager som ikke består av kaker og is, og husker fortsatt godt da hun prøvde å innføre det samme i sine egne barns barnehage for cirka ti år siden.

- Jeg hadde akkurat flyttet mine to barn fra Brueland til Grasdalen barnehage. Jeg husker at det allerede den gang var stort fokus på dette med sukkerfrie bursdager, men da jeg foreslo dette på et foreldremøte i den nye barnehagen, ble jeg nedsablet. De ville ikke at jeg skulle fjerne kaken deres, ler hun.

Må ikke ha varm mat

Hun tror ikke et varmt måltid er avgjørende.

- Ungene trenger å vite hva de spiser og hvorfor det er viktig å spise ting som er riktige for kroppen, men jeg tror ikke at et varmt måltid i løpet av dagen er avgjørende. Det er også fint med et godt brødmåltid med variert pålegg, frukt og grønt. Et varmt måltid kan være positivt ved at det kan lære barna å like ulike middagsmat, og det kan kanskje være lettere i barnehagen der barn ser på hva kameratene spiser, mener Melbye.

Kan minimalt med sukker i kostholdet føre til motsatt effekt. Altså at barna blir ekstra sultne på søtt?

Minimalt med sukker i kosten vil ikke i seg selv medføre søtsug. Det er derimot en positiv ting å venne barna til lite sukker i kosten (alt trenger ikke smake søtt!). Men; dersom man har urimelig strenge restriksjoner i forhold til enkelte matvarer (f.eks. søtsaker), kan dette medføre et økt fokus på disse matvarene, slik at barnet overspiser denne maten når det får anledning til det. Jeg mener det viktigste er at både barn og voksne spiser sunn, variert mat med lite tilsatt sukker til hverdags, og at både store og små kan tillate seg litt snop i helgene.

Publisert: 24.jan. 2014 23:57

